

Fertőhomoki tájház: a múlt hagyatéka a jövőnek

Az 1830-ban épült házból ma már csak kettő akad a településen

A horvátok lakta *gradistyei térségben* jelentős helyörténeti gyűjtemények akadnak elfekvőben, jobb híján magántulajdonban. Sajnos, csak kevés helyen adatik meg, hogy megfelelő körülmények között, tárlatokon tekinthessék meg a múlt értékes emlékeit a látogatók. *Bezenye*, *Kópháza* és most legújabban *Fertőhomok* (Umok) azonban önálló tájházakban ad módot az enyészettől megmentett tárgyi emlékek, dokumentumok bemutatására. Igaz, utóbbi Fertő-parti települést már az 1960-as 1970-es években (a délszláv szövetséges időkben) próbálták kifeledni, s „kiírták” a horvát települések köréből, ám a Horvát Kisebbségi Önkormányzat megalakulása (1998) egyfajta nemzetiségi öntudatra ébredést hozott. Az anyanyelv és kultúra megőrzésének vágyát is feltüzeltelte az itt élőkben. Az újonnan alakult horvát énekkar és tamburazenekar is közelebb hozta egymáshoz az embereket a csaknem félezer lakosú községben. A települési önkormányzat irányításával – a különleges összefogás eredményeként – közel két éves felújítás után került sor szeptember végén a tájház megnyitására.

Az 1830-as hatalmas tűzvész után, szinte újjá kellett építeni a falut. Az akkor megépített portákból az 1970-es években még négy állott, ma már viszont csak kettő akad. Ezért döntött úgy a települési önkormányzat évekkal előbb, hogy az egyiket megmenti a köz javára. A határozatot tett követte, s az *Akác*

utcai kis parasztház megvásárlásával megindulhatott a tervezgetés, a felújítás. A munkálatok költségeinek fedezése főleg pályázati pénzekből történhetett. A Széchenyi-terv hárommillió forintjához a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium 14,2 milliós támogatása is megérkezett. A már említett összegeket természetesen az önkormányzat is kiegészítette. A testület 5,8 millió forintot tudott adni. A felújítás és átalakítás *Kollár József* útmutatása alapján készült, a néprajzkutatást és a történelmi háttér feltárását *Kücsán József* néprajzkutató, valamint *Kelemen István* történész, a Soproni Múzeum munkatársai végezték. Mivel Fertőhomok is a világörökség része, a későbbiekben turisztikai és informatikai központot is szeretnének kialakítani a helyreállított épületben. Erre Phare-támogatásból ötmillió forint áll rendelkezésre – hangsúlyozta a szeptemberi megnyitón *Horváth Attila* polgármester.

S hogy miért is érdemes meglátogatni a fertőhomoki tájházat?

Az ide betérő a fehérre meszelt alacsony ablakos házikó kapujának átlépésekor megkezdzi időutazását. A tornácon sajtárba ültetett pirongó muskátlik, kosárba rendezett díszzők hirdetik az ősz közelségét, míg a bejárat ajtó felett lopótök és a merészen sárgálló kukoricacsövek férnek meg békés barátságban. A belül kialakított három helységben gazdag gyűjtemény várja az ér-

A paraszti szoba relikviái

A fotókiállítás természetesen a helyiek számára a legérdekesebb

kupicák, tányérok, minden alkalomra. A szomszédos szobában gazdag fényképiállítás, a lezárt üvegszekrényekben pedig írásos dokumentumok, katonakönyvek, naplók, iskolai jegyzetek, emlékérmek találhatók. Jól elkülöníthető az iskolai rész, hiszen a falusi tanítónak beöltöztetett bábuval szemben, hasonzorú deákok „gyötrődnek”. Együk a padban, másikuk a tábla előtt. Minden a helyén van, még a régi iskolatáska, írka is. Csak az okulárés jóvágású és szigorú tanár úr régi szabású öltönyén mosolygunk, pedig ma úgy tűnik, hogy ismét keletje lenne a mindennapok divatjában. A fapadlón sorban álltva régi játékszerek „keresik” egykori gazdáikat. A kamrában

deklődöt. Az utcára nyíló szobában halmozódik fel az egyszerű paraszti élet minden kincse, meghittsége. A szépen megmunkált szekrény tetején, birsalmák illata ejt bódulatba, míg a sublótban terítők, takarók, s a legkülönfélébb falusi öltözékek rejlenek. A feszület és a szentképek alatt Mária-szobrok, imakönyvek sorakoznak. Képzletünkben a petróleumlámpa pislákoló fényénél, a vaskályhában pattogó tűz melegénél, láthatatlan kéz ringatja a bölcst, a holtak emlékét idéző portrék alatt. A fakeretes tükör előtt népviseletbe öltöztetett férfi és nőalak idézi az ünnepek napját. A központi, kisebb, helység a konyhai felszerelés összes tartozékát mutatja be. A stelázs, a nyitott kemence mellett,

A konyhai munkálatok darabjai

Az udvaron régi szivattyús tűzoltókocsi áll

jelenleg Kovács György szobrászművész munkái tekinthetők meg. A későbbiekben itt a helyi és környékbeli művészek alkotásaiból rendeznek majd kiállításokat. Az udvaron a régi szivattyús tűzoltókocsi mögött, díszólat és pajtát is rekonstruáltak. Ez utóbbiban a földműveléshez használatos szerszámok, hajlódák, zsomborok, fonadékok kaptak helyet. Megannyi tárgy, melynek neve egyre inkább már csak az idősebbek emlékezetében él.

Fertőhomokot tán a „vasfüggöny” miatt is elkerülte az erőszakos korszerűsítés. Aki idetéved, az nyugalmat, rendezett utcaképet, barátságot és vendégszeretet talál.

Horváth Tímea